

Kabát, kenyér, könyv

■ CSALÁDKONZULTÁCIÓS ESETTANULMÁNY

*Az alábbi családkonzultáció két első találkozásos beszélgetésből, ill. három családos konzultációból állt, amelyet családgondozóként vezettem le. Abban a reményben teszem közzé részletes feljegyzéseimet, hogy annak hibáiból ugyanúgy tanulni lehet, mint abból a tényből, hogy ilyen esetkezelés is létezhet Családsegítő Szolgálat falain belül, és mindannyian elindulhatunk egy másfajta irányba is: van más út, mint a segítézés, ügyintézés, papírtérelés szükségese, de sokszor felületese, lélek nélküli köre.**

■ ELSŐ INTERJÚ M-MEL, GABIVAL ÉS DÁVIDDAL

Szeptember 19-én késő délután önkéntesen, új esetként jelent meg Sz. M-né (a továbbiakban: M) két gyermekével, a 13 év körüli Gabival és egy 10 év körüli fiúval. Átlagos vagy jólszituált öltözetben voltak.

M egyből a témába vág, és elmondja, hogy férje alkoholproblémája miatt jöttek. Egy ma délutáni jelenet miatt csordult túl a víz a pohárból, ezért döntöttek úgy, hogy külső segítséget vesznek igénybe. Gabi ugyanis egyedül volt még otthon, P (apa) pedig részegen kiabált és durva volt vele, amitől a lány nagyon megijedt.

M elmondja, hogy férje hosszú évek óta alkoholizál. Nála jóval idősebb (kb. 55-60 év, M kb. 45 lehet), neki ez a második házassága. Az elsőből van egy gyereke, akivel nem tartják a kapcsolatot. Amikor M megismerte (kb. 20 éve), már ivott, de messze nem ilyen mértékben – szociális vagy alkalmi ivó volt. Ez az évek alatt folyamatosan durvult. Mára az a jellemző, hogy szinte minden nap iszik, mire hazaér, már rendesen fel van töltve. A vízműveknél dolgozik, délután 2 körül végez. Bent is iszik, meg hazafelé is, de otthon is. Otthon semmit nem csinál gyakorlatilag, csak újságot olvas, meg tévét néz, a politika nagyon érdeklő, és fröcsögő kommentárokkal követi az aktuális belpolitikai eseményeket. A családdal nem sok kapcsolata van, ami van, az inkább kötekedés. Különös, de ami még fontos az életében emellett, az a vasárnapi templomba járás. Régebben együtt mentek mindig, dicsérte is őket mindenki, de M ezt nagyon képmutatónak gondolta, ezért maradt el. Mára már csak a kisfiú megy vele, ő ministrálni is szokott. Vasárnap tehát nem iszik P, aznapra összeszedi magát. Úgy érvel, hogy a Tízparancsolatban nincs benne az, hogy ne igyál.

M a Postán dolgozik. Furcsa módon talán ő van a családban a legközelebb a férjéhez (ez alaphelyzetben nem furcsa, de itt igen), ő elviseli az életmódját, de a gyerekeknek már nagyon elégük van, félnek. Gabi van a legtávolabb, ő egyenesen gyűlöli, és legszívesebben nem is látná többet (M: „Na, azért mégiscsak az apád”). A fiúcska is ellene van, néha ő is megszólal, ő is rosszakat mond apjáról. Még van egy 19 éves fiuk is, aki Pesten van, egyetemista. M azt a dilemmát fogalmazza meg, hogy ho-

gyan tudnák folytatni az életüket, hogy változzon valami: elköltözni nincs hova, a lakás tulajdonosa teljes részben az apa. M saját keresetéből nem tartja elképzelhetőnek a gyerekek felnevelését. Tehát lényegében nincs alternatíva. Ezért arra próbálom terelni, hogy lát-e esélyt arra, hogy valamilyen formában beszéljünk a kialakult helyzetről a férjet is bevonva. Ezt eleinte reménytelennek gondolja, később belátja, hogy mást nem tudunk tenni, egyelőre. Egy ötlete még van, hogy megkeresi Péter atyát, a plébánost, mert órá nagyon felnéz a férje.

Végül abban maradtunk, hogy írok egy behívó levelet P-nek két időpontot felkínálva, és ha nem reagál, akkor felkeresem őket lakásukon, amikor még éppen nincs annyira berúgva. Ha ez sem sikerülne, akkor megkereshető Péter atya, amit elvállalok.

A beszélgetésben igyekeztem a szenvedélybetegség fontos jegyeit, családindinamikai szempontjait is elmondani, egy kicsit képviselve P szempontjait is. Egy-két olyan tanácsot is adtam, hogy néha próbálják meglátni benne a pozitívumokat, nyissanak felé, érdeklődjenek, hogy legyen esélye kijönni a családi fekete báránnyal szerepből.

Egy személyes megjegyzés: Számomra nagy rejtélyről hullott ma le a lepel. Ugyanis a templomból látásból ismerem P-t és a fiút. Mindig tűnődtem, hol lehet a család többi része. P mindig egy adott, elkülönült helyre ül. A gyerek pedig teljesen természetellenesen görcsösnek, fakónak tűnt, mindenféle mimika nélkül. Azóta egyszer-kétszer láttam az utcán is a gyereket, és elkezdett vagányabban öltözködni, haverokkal lenni.

Még aznap megírtam P-nek az invitáló levelet, konkrét időpontokat felkínálva.

Szeptember 26-án távollétemben M érdeklődött telefonon, bejött-e a férje.

Szeptember 28-án ismét érdeklődött, tájékoztattam, hogy milyen napokra hívtam be P-t, és hogy utána én fogok jelentkezni.

■ ELSŐ INTERJÚ P-VEL

Szeptember 28-án, az elsőnek megajánlott időpontban megjelent az apa. A találkozás első 15-20 percében rettenetesen izzadt, többször is zsebkendővel törölte homlokát. Az a férfi volt, akire számítottam. Rendezett öltözetben jött.

Azt kifogásolta az elején, miért kellett a feleségének ezt a dolgot kivinni a családból, miért nem lehetett családon belül megbeszélni. A levelem stílusát nagyon szívhez szólónak talál-

* A cikk kapcsán szívesen olvasnánk további véleményeket, kommentárokat arról, mit és hogyan gondoljunk családkonzultációnak, milyen szempontok, szakmai, módszertani sztereotípek állnak ehhez a munkához rendelkezésre a gyakorlatban. (A szerk.)

ta, ezért jött el. Az elején mindent háritott, valószínűleg nagyon zavarban volt. Később lassan feloldódott és megnyílt.

Ami a múlt hétfői jelenetet illeti: Gabi, aki kamaszodik, 15 éves, a vajkenés közben hadonászott és fröcsögtette a vaját, amire P nagyon durván reagált. Szó szót követett, és az apa azt találta mondani, hogy ha nem tetszik, el lehet tolni a biciklit (ennél vulgárisabban), ezután rohant Gabi az anyja munkahelyére, hogy megverte őt P, ami az apa szerint nem igaz, egy ujjal sem nyúlt hozzá. P is úgy érzi, Gabi van tőle a legtávolabb a családban, de főleg a felesége hatására, szerinte ő lázítja ellene a gyerekeket.

P elmondja, hogy a katonaságnál, ill. első munkahelyén kezdett el inni. Nem lehetett kilógni a sorból. Hazafelé szokott meginni 2 sört vagy valamennyi bort, rajta elég hamar meglátszik a hatása. Otthon már nem tölt rá, hétvégén egyáltalán nem iszik. Ő nem látja olyan tragikusnak a családi helyzetet, szerinte vannak idilli periódusok is a veszekedések mellett. Szoktak menni biciklizni vagy evezni a Dunán. Nyáron járt vele a munkahelyére Dávid, aki 12 éves. Dávid egyébként 2-3 hete maradt el a ministrálásokról, egyelőre nem tudni, miért. P nem gondolja, hogy a családban az apának olyan nagy jelentősége lenne, ennek kapcsán elmondja, hogy ő késői gyerek, apja félrehúzódo ember volt, nem volt már türelme a gyerekneveléshez (milyen érdekes, hogy ugyanezt a mintát valósítja meg ő is). A lányát érdeklik a fizikai-elektromikus dolgok, talán ez lehet vele közös téma. Gábor idén érettségizett, most valami művészeti iskolába jár Pestre, de otthon alszik, hajnalban megy, késő este érkezik. A fiúknak van külön szobája, meg Gabinak, ők vannak a felső szinten. Az internet, ami az apa szerint a legnagyobb probléma mostanában, a fiúk szobájában van. A vallásról is szó esik, azaz a vasárnapi templomba járásról. P szerette volna, ha a gyerekek nem a helyi erős állami gimnáziumba mennek, hanem egyházi iskolába, de az ő szava nem számít.

P szerint a családban a feleségének a legnehezebb, aki a gyereknevelés, háztartásvitel mellett keményen dolgozik is két éve, előtte otthon volt. P szerint a Postán a kolléganők fecsegik tele a fejét mindenfélével. Ő villanyszerelőként dolgozik a vízműveknél, szereti a munkáját.

P nem zárkózik el az elől, hogy ha szükséges, közösen ülünk le átbeszélni a problémákat. A végén jó hangulatban váltunk el, a beszélgetés hangvétele barátságos volt, nem számonkérő.

Most az a dilemmám, minderről hogyan tájékoztassam M-et, aki valószínűleg ennél drasztikusabb eredményt vár tőlem.

Ezt követően október 3-án telefonon tájékoztattam M-et arról, h. itt járt a férje. Ő szükségesnek tartaná a közös leülést is, ezért családkonzultációt ajánlottam meg, aminek az időpontjáról tájékoztatni fogom.

Beszéltem azzal a kolléganőmmel, akivel régóta terveztünk, hogy ha lesz alkalom, csinálunk együtt családkonzultációt. El is vállalta, egyeztetünk is időpontot, de néhány nap múlva egy köztünk kialakult konfliktushelyzetet követően visszalépett. Úgy döntöttem, a családkonzultációt egyedül is vállalom, hisz másfél éve várok egy ilyen lehetőségre. Ezért ismét kerestem M-et, és megbeszéltük, hogy 12-én fél négyre jönnek hozzám, és ő fog szólni a férjének is.

■ CSALÁDKONZULTÁCIÓ

■ 1. ülés

A megbeszéltnél nap reggelén egy magán problémám következtében fél órával korábbra kellett áttennem a megbeszéltnél időpontot. Erről értesítettem M-et, aki vállalta azt, hogy értesít minden családtagot. Meglepetésemre még Gábor, a 19 éves fiút is mozgósították, ma nem ment Pestre az egyetemre emiatt.

Napok óta nagyon készültem erre az ülésre, de ma alaposan átgondoltam, miként fogom felépíteni az egészet. Úgy terveztem, 3 ülésből fog állni ez a konzultáció: ismerkedés-szerződés, elmélyülés-tartalmi munka, lezárás-vállalások bontásban. A mai első alkalomra bemutatkozó jellegű játékokat terveztem.

A család kb. 10 percet késett, és Gabi még nem volt velük, mert neki csak levelet hagyott otthon M, hogy mikorra jöjjön. A többiekkel elkezdjük az ülést. Nagyon „szépen” beültek, amiben minden benne volt: a nagy kétszemélyes ülőn az anya ült egyedül a csomagjával. Tőle balra a kis kétszemélyes Gábor és Dávid, vagyis a két fiútestvér szorosan egymás mellett. Az egyik kényelmes fotel Dávid mellett üresen maradt, a másikban P ült, jó messze mindenkitől. Én a két fotel között egy műanyag széken ültem úgy, hogy nagyjából a centrumban legyek.

Jó lett volna megvárni Gabit a kezdéssel, de nagyon ment az idő, és feszült csöndet sem akartam hagyni. Így először röviden bemutatkoztam, majd elmondtam a családkonzultáció lényegi ismerveit, mit nyújthat és mit nem, illetve a 3 ülésre vonatkozó tervemet. Ezt mindenki vállalta, M kérte, hogy lehetőség szerint pénteki napon legyenek, mert Gábornak akkor nincsenek órái. Ezt jövő hétre nem tudtam vállalni (iskolában leszek), de utána igen.

Ezután olyan bemutatkozó kört kértem, amikor mindenki a tőle jobbra ülő családtag nevében mond magáról néhány mondatot, és azt, hogy érzi magát ebben a családban. M kezdte az apa nevében, ebben is benne volt sűrítve minden, amiről az első interjúban beszéltünk. M nem köntörfalazott. Gábor folytatta, érezhetően nagy lojalitással az anyja felé. Közben érkezett meg Gabi, akinek elmondtam, éppen mi zajlik. Ezután már nem ment könnyen, ki következzen. Az apa már majdnem elkezdte, de nem tudott mit mondani. Így Dávid jött bátyja nevében, de nagyon szűkszavúan. Eléggé zavarban volt a kisfiú. Gabi következett Dávid nevében, viszonylag oldottan, lazán. P azonban végül nagyon nehezen kezdte el. Érezhető volt megszólalásakor a családi feszültség, a gyerekek arcán némi kaján vigyor. Az apa Gabi nevében a saját, Gabiról vallott képzetét hangosította ki, vagyis a lényege az volt, hogy egy felelőtlen kamaszlány vagyok.

Ezután rövid visszajelzést kértem arról, ki hogy élte meg ezt a gyakorlatot. Érdekes volt, mennyire „fejből” jeleztek vissza, és mennyire nem érzés-szinten. P valóságos filozofálásba ment át a dolgok egyénileg különböző megéléséről. Egyedül Gabi mondta nyíltan, hogy rossz volt, amit P mondott. Azt viszont mindannyian elismerték, hogy más bőrébe bújni nehéz volt.

Még két gyakorlattal készültem mára, de mivel már csak pár perc maradt, nem akartam belemenni. Az egyik a „Kérdezz engem!” nevű¹ játék. Lényege, hogy mindenki elképzeli egy kér-

¹ Rudas János: *Delfi örökösei – Önismereti csoportok: elmélet, módszer, gyakorlat.* Kairosz Kiadó, Budapest 1990.

dést valakihez és az arra kapott választ, ezt le is írja, majd ténylegesen fel is teszi és meghallgatja a választ, kommentálás nélkül. Utána összevetjük az elképzelt és valóságos képet. A másik: írj fel 5 dolgot, ami a leginkább jellemez téged (fogalom nem lehet). Utána felolvassuk egyesével, és lehet kérdezni róluk.

Helyette kihangsúlyoztam a bemutatkozó játék üzenetét, vagyis a mások bőrébe bújás képességének fontosságát, mint kiinduló alapot egymás jobb megértéséhez. Kértem, a közben felmerülő érzéseket, gondolatokat hozzák vissza a hétfői, 17-i ülésre. Azt is hangsúlyoztam, mekkora összetartó erő rejlik abban, hogy ilyen sok áldozatot hoztak a mai alkalomért, és mindannyian eljöttek.

■ 2. ülés

Október 17-én, 15 perces késéssel érkezett a család a második alkalomra, elég zilált sorokban. P kopogott az ajtón ezúttal is. Feltevésem szerint az apa elkésett, és emiatt volt ideges M, de erről nem esett szó. Az ülés előtt kicsit átrendeztem a székeket, lehessen új leosztás. Az ülési sorrend így sem változott, tehát M mellett Gábor, mellette a kis kétülélesen Dávid és Gabi. De a Gabi melletti fotelbe áttessékeltem P-t. Én a két szülő közt ültem a műanyag széken.

Először megbeszéltük, hogy a 3. alkalom dátuma október 28., péntek, ahogy kérték. Az ügyben még jelentkezem, hogy mi legyen a helyszín, hiszen a héten mi költözni fogunk.

Ezután lehetőséget adtam a múlt alkalomról való visszajelzésre, de ezzel egyikőjük sem élt.

Ezt követően egy olyan játékkal kezdtünk, hogy mindenki írjon le egy papírra 5 olyan dolgot, ami rá jellemző, ami róla szól, ami fontos neki, és ez nem lehet fogalom. Nem ment könnyen a feladat, főleg M bajlódott nagyon sokáig, a többieknek azért összejött 5-5 szó. Már nem emlékszem pontosan a felolvasási sorrendre, de egymásnak kellett adni a szót, hogy kiére vagy kíváncsi. A gyerekek szavai közt igen sok hasonlóság volt, pl. zene, számítógépezés, természet. Amikor P olvasta fel szavait (kabát, kenyér, könyv, hanglemezt, pecabot), nagy derűtséggel támadt, és én magam is nehezen őriztem meg komolyságomat. Leginkább Gabi robbantott nevetésével, de a többiek is átvették. M szavai: család, természet, biztonságérzet, mozgás. Igyekeztem összeszedetni velük a hasonlóságokat. Pl. a szabadidő természetben való eltöltése és a zene kifejezetten domináns családi dolog. Ezután azt kérdeztem, kinek lenne kérdése valakihez a szavai alapján. Szinte mindenki akart kérdezni P-től, és P is mindenkitől. Tehát a játék intenzíven beindította a családi dinamikát.

Először M kérdezett: miért ezeket a szavakat írta P, miért nem azt, hogy ital, cigi, haverok stb.? P kérdése pedig az volt mindenkihez, hogy „honnan jössz, ki vagy, hová tartasz?” (elég nagy csönd és értetlenség fogadta már a megfogalmazást is). Szerepcserét kértem, és először P-től azt, hogy tegye fel a kérdését M szerepében, M kérdését P-hez. P ebben a szerepben nagyon elbizonytalanodott, és nem tudta feltenni a kérdést (ami annyit jelent, hogy nem tudott belemenni M szerepébe, P-ként félt a választól). M-hez fordultam, aki P szerepében feltette a kérdését, de erre is csak bizonytalanokodás volt az apa részéről. Gábor nem vállalta a szerepcserét, Dávid viszont igen. Amikor

belement az apa szerepébe, nagy nevetés támadt. Volt egy olyan pillanat, amikor mindannyian neveltünk, főleg az apa által írt szavakon. Amikor visszarendeződtek a sorok, tettem egy kört, ki mit gondol a nevetésről: miről szólt a nevetés. Gábor szerint a feszültséget oldotta, Dávid szerint apja szavai okozták a derűtséget.

Ezután a kör után úgy éreztem, az ital témája már eléggé benne van a beszélgetésben, és Gáborhoz fordultam, hogyan látja, hogy van apja az itallal. Elég nyugodtan és összeszedetten mondta el a már nagyjából ismert tényeket. Ezt több-kevesebb módosítással mindenki elmondta: tehát hogy sokat iszik, otthon durva, agresszív kirohanásai vannak, bent van Gabi szobájában, nem csinál semmit. Amikor ezután a kör után P-t az érzéseiről kérdeztem a hallottakkal kapcsolatban, azt mondta, unalmas mindezt hallani. Úgy éreztem, nehezen megy bele az érzéseibe, mindig általános filozofálásba akar fogni. Ezért kértem mindenkitől egy, az apához szóló mondatot, amiben benne van az ital. Amikor ezek megvoltak, arra kértem őket, egyszerre mondják (bombázás az érzésekre hatva). Érdekes volt, milyen erőtlen volt a hatás, mennyire nem tudták kellő hangerővel és egyszerre mondani, ahogy kértem. Így P-hez nem jutott el az érzelmi üzenet.

Ezután már csak egy záró körre maradt idő. M elkeseredettséggel ment haza, Gábor némi kíváncsisággal is, mi lesz ebből, P pedig azt mondta, „nem az a legény, aki kapja, hanem aki állja”. Visszajelzésként még egyszer hangsúlyoztam, mekkora jelentősége van annak, hogy családként milyen sokat tesznek az ügyért. Azt is visszajelmeztem, hogy amikor mindenki nevetett, akkor egy pillanatra a családi egységet, egyfajta cinkosságot is éreztem. Végül, némileg P-t erősítve, azt jeleztem vissza, hogy eddig mindkét alkalommal ő kopogott az ajtón, amikor jöttek, mintegy felvállalva családfői szerepét.

Ezt követően napokig törtem a fejem, miből álljon a 3. alkalom, hogyan lehetne megtörni az apát. Kb. 4-5 nap múlva a családdal álmodtam. Egy vonaton utaztunk valami családi kirándulás keretében, és persze közben körkérdéseket tettem fel. Ebből kiderült, h. P eljár egy elhagyatott telepre egy éhező kutyát etetni, ezért van sokat távol a családtól. Erre M megjegyzésként hozzáfűzte, hogy „és ez így is van jól”. Ez az „így is van jól” nagyon megmaradt bennem már éber tudattal, mintha M bele nyugodna a helyzetbe.

Egyelőre egy olyan terv volt a fejemben, hogy Dáviddal felállítatok egy ideális, fantáziaképet a mostani családi szereplőkkel, ki mit csináljon, hogyan viselkedjen. P-vel megnézetem kívülről, és a saját gyerekkori családi képet hívom elő. A cél az lenne, lássa meg, honnan hozza ezt a kivonulós mintát, és szembesüljön azzal, hogy mik voltak az ő egykori vágyai. De még homályos volt bennem ez a forogatókönyv. Mindenesetre a téma most már nem az ital, hanem a családi szerepvállalás illetve nem-vállalás lenne.

Október 25-én személyesen konzultáltam Flaskay Éva pszichológus-családkonzulenssel², tanácsot kérve a harmadik alka-

² A Kék Vonal Gyermek- és Ifjúsági Telefonszolgálat vezetője. (A szerk.)

lom sikeres levezetéséhez. Nagyon érdekes és tanulságos volt, amiket mondott. Kissé dementalódottnak látja P-t. Határozottan az apa érdemeinek kiemelését tartja fontosnak, aki nemcsak 3 gyermeket nemzett, de egész életében dolgozott, felnevelte őket, ellátta őket, lakhatást biztosított nekik, azaz elvállalta a családfői szerepet. Külön kiemelte Flaskay, hogy a családban van két fiú, akiknek P nagymértékben meghatározza az apai szerepmintáját. Ezen kívül jó lenne egy jövőképet kérni mindenkitől, mondjuk a 3 évvel későbbi állapotról, úgy, hogy ebben ne az apa legyen a központ, azaz az ő ivása, hanem kinek-kinek az, ami számára fontos, hogy ő hogyan él. Meg lehet ajánlani ennek a kívánt jövőképnek a feldolgozását mondjuk 6 alkalommal, vagy esetleg külön konzultációt megajánlani a szülőknek.

Október 28-án felhívtam M-et, hogy holnap már az új helyre jöjjenek (közben a Családsegítő Szolgálat elköltözött). Érdekes volt M reakciója, aki felvetette, egyáltalán van-e értelme a 3. alkalomnak. Jeleztem neki, hogy mindenképpen szükségesnek tartom, így nagyon befejezetlen maradna a folyamat. Arra gondoltam, hogy vagy attól fél, hogy lezárul a folyamat, és végkép elszáll a remény, vagy attól fél, hogy nem az lesz az eredmény, amit vár, esetleg neki is változtatni kell.

Október 29-én M lemondta a 3. konzultációt, és megbeszéljük, hogy a következő hétre próbálunk időpontot egyeztetni.

November 2-án kerestük egymást, és mindannyiunknak az a nap tűnt a legalkalmasabbnak.

■ 3. ülés

Pontosan érkezett a család, éppen őszi szünet volt a gyerekeknek, a szülők munka után jöttek. Az új helyünkön fogadtam a családot. Így a „beülés” is más lett kicsit. két nagy fotelben ült Gábor és P, köztük sima széken M. Az asztal átellenes oldalán, két sima széket még közelebb húzva egymáshoz Dávid és Gabi. Ebből a „kameraállásból” most új felosztás látszott, mintha a két kisebb gyerek kissé elszigetelt lenne a felnőttekhez képest. Az jó volt, hogy így a szülők egymás mellé kerültek. A mai volt a leghosszabb alkalom, majdnem másfél órás ülés.

Egy nyitókörrel kezdtünk, ki hogy jött. Dávid ezúttal is nagyon mosolygós volt, M pedig most is reményvesztett. P most is hozta a nevetetős formáját. Azt is mondta, 56 évesen már nehezen fog gyökeresen megváltozni.

Első gyakorlatként a „Különös kirándulás” gyakorlatot választottam Rudas könyvéből, amit indokolt a család természet-szeretete, a fantázia lehetősége, a közös „projekt”, és a családon belüli interakciók tudatosítása. Nehéz megítélni, mennyire sikerült belemenniük a játékba. Teljesen senki nem engedte el magát, de többé-kevésbé volt megosztható élményük. Az kiderült, hogy a közös családi programoknak az is nehézsége, hogy Dávidot és Gabit már nem könnyű rávenni ilyesmire, inkább az internet előtt ülnek. A szülők kaland- ill. veszélykedvelése is megjelent.

Ezután azt kértem mindenkitől, fogalmazzák meg, ki hogy képzeletben el az életét 3 év múlva. Mit csinál, mire koncentrálni, hogy érzi magát a családban. Az elmondást jelen időben kértem.

Gábor kezdte, aki a Képzőművészeti Főiskolára jár, már ritkán jár haza, de akkor jó hazamenni, mert jobb a légkör, már lehet hívni vendégeket. Dávid és Gabi többet segít otthon M-nek – Gábor jövőbeli víziója szerint festőművész lesz.

P nehezen értette meg a 3 év múlvai idő jelenidejűségét, folyton tudatosítani kellett. Viccesen politikai síkra terelte, hogy a rendszer miatt éhezünk. Még mindig a Családsegítőbe járunk, mondja. Épített egy bunkert a pincében, mert jöhet egy természeti katasztrófa.

Dávid azt mondta, neki van egy rockzenekara, ahol ő a dobos.

Gabi nemrég múlt 18, teljes gözzel az érettségire készül, sokáig bent van a suliban. Az otthoni eseményekből nem sokat érkezel.

M örül annak, hogy Gábornak komoly barátnője van. Kicsit aggódik, jó pályát választott-e, de büszke is rá. Gabi túl van egy frenetikus születési bulin, mondja M.

Ennyire emlékszem nagyjából az elmondásukból.

Ezután következett az én összefoglalóm, aminek fő gondolata az volt, amiről Flakay Évával beszélgettünk, azaz hangsúlyoztam, P mi mindent tett le az asztalra. De hozzá fordulva azt is hangsúlyoztam, hogy egy apa nem vonulhat ki a családból, mert szükség van rá. Az anya érzelmi egyensúlyozó szerepét emeltem még ki, illetve, hogy minden, ami a családban történik, közös felelősség. Nagy csönd volt, úgy éreztem, megfogta őket ez a kis szöveg, főleg a gyerekeket. Az nyilvánvaló, hogy M nem ezt akarta hallani. Még azt is mondtam, hogy magamban a problémát átfogalmaztam a kiinduló kérdésemből (P iszik) arra, hogy ki hogyan van jelen a szerepében, és ki mit tesz ezért.

Végül egy záró kört csináltunk még. Gabi és M képviselték markánsan azt, hogy nem tudják elképzelni ilyen módon az ott-

honi leülős beszélgetéseket. M megfogalmazása szerint nincs kommunikáció. Dávid és Gábor visszajelzése szerint megérintette őket a beszédem a végén. M csalódottságát jelezte vissza. P, némi segítséggel részemről, azt mondta, jó volt, hogy kívülről tükröt tartottak neki, aki valahol valamit elrontott, és most lehetősége van azt korrigálni (ezt a szép megfogalmazást azért én adtam a szájába). Nyitva hagytam annak a lehetőségét, hogy egy idő múlva újra ránézzünk a problémára, hogy dolgozzunk rajta tovább, de most annak adjunk időt, hogy hassanak a 3 alkalom történései.

P-nek kifelé menet adtam egy könyvet, Cseri Kálmán Tízparancsolat³ c. könyvét. Azt mondtam, ha elolvasta, majd valamikor ugorjon vele be. Azért választottam ezt gesztusként, hívószóként, mert többször is elhangzott, P azt tartja fontosnak, amit a Tízparancsolat leír. Ez a könyv viszont igen részletesen dolgozza fel az egyes parancsolatokat, több síkon, hogy mi minden tartozik bele, amire nem is gondolnánk.

■ A CSALÁDKONZULTÁCIÓ ÉRTÉKELÉSE

Mindenképpen pozitívnak értékelem az első családkonzultációs ülésorozatot, amelyet levezettem. Jó volt együtt dolgozni a családdal, szívesen vettem részt a folyamatban. Nagy eredmény már önmagában az, hogy felhívtuk a figyelmet egy problémára, és ezzel kapcsolatban mindenki egyenrangú félként lehetett jelen egy kulturált kommunikációs modell-helyzetben. Hogy ki mit profitál belőle, az később derül ki. Talán egy helyzet elfogadásához, vagy egy döntés kiérleléséhez is nagyobb lökés lehetett ez.

Simoncsits Gábor

3 megjelent a Harmat Kiadó gondozásában 2004-ben

Konszenzus Konferencia, 2007. I.¹

■ A GYERMEKJÓLÉTI SZOLGÁLTATOK ÉS A GYERMEKVÉDELMI SZAKELLÁTÁS EGYÜTTMŰKÖDÉSE A SZAKMAI JAVASLATOK KIDOLGOZÁSÁBAN II.

■ A GYERMEK ÉS SZÜLEI KAPCSOLATTARTÁSA

„A gyermekjóléti szolgáltatás feladata a családjából kiemelt gyermek visszahelyezése érdekében a családgondozás biztosítása – az otthont nyújtó ellátást, illetve a területi gyermekvédelmi szakszolgáltatást végző intézménnyel együttműködve – a család gyermeknevelési körülményeinek megteremtéséhez, javításához, a szülő és a gyermek közötti kapcsolat helyreállításához, /Gyvt. 39.§ (5)/

„A gyermekvédelmi szakszolgáltatás – gyermekotthon e törvényben meghatározott feladatára tekintettel – az átmeneti és a tartós nevelésbe vett gyermek gyámja (hivatásos gyámja), gon-

dozója egyéni program szerinti, gondozási, nevelési tevékenységének segítése és szakmai ellenőrzése érdekében

a) elkészíti a gyermek egyéni gondozási-nevelési tervét (...)

d) szervezi az elhelyezési terv végrehajtását, és ennek érdekében – a gyermekjóléti szolgálattal együttműködve – családgondozást végez a vér szerinti család gyermekneveléséhez szükséges körülmények megteremtéséhez, a szülő és a gyermek közötti kapcsolat helyreállításához,

e) családgondozást, utógondozást végez – a gyermekjóléti szolgálattal együttműködve – a gyermek családjába való visszailleszkedéséhez, illetve önálló életvitelének elősegítéséhez, ha a gyermek gondozási helye nem gyermekotthon. /Gyvt. 63.§/

A gyermek és szülei kapcsolattartásának biztosításában, erősítésében az alapellátás és a szakellátás családgondozója együttműködik (telefonon, személyesen, levélben).

1 A 2007-es Konszenzus Konferencia Állásfoglalásait – terjedelmi okokból – tematikus részletekben közöljük.